

Tunnista suun hoidon tarve ja toimi

– Heräte työn tueksi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Lainsäädäntö velvoittaa ja ohjaa sinua ammattilaisena yhteistyön tekemiseen. Toimintaohjetta voi soveltaa eri ikäisten asiakkaiden tai potilaiden kohdalla.

Suun terveydenhuoltoon ohjaaminen ei perustu yksittäiseen tekijään, vaan kokonaisarvioon asiakkaan tilanteesta. Ammattilaisen on tärkeää tarttua huolenaiheisiin, ottaa asia puheeksi ja seurata tilannetta sekä sen muutosta.

Erityisesti alaikäisten ja tuen tarpeessa olevien kohdalla on toimittava viipymättä, jos hoidon tarve on ilmeinen. Asiakasta voidaan ohjata toiminnan muutokseen tai tarvittaessa varata aika suun terveydenhuoltoon yhdessä hänen kanssaan. Lisäksi on huomioitava mahdollinen saattajan tarve vastaanotokäynnille.

Muiden tuen tarpeessa olevat

- Puutteita henkilökohtaisessa hygieniassa. Esim. näkyvästi likaiset, reikiintyneet tai puuttuvat hampaat tai likaiset proteesit
- Sokeripitoinen ruokavalio sekä tiheä ateriarhythmi
- Taloudelliset haasteet
- Päihteiden runsas käyttö (myös nikotiinituotteet)
- Haasteet arjessa selviytymisessä
- Asunnottomuus
- Sosiaaliset ja/tai mielen-terveyden haasteet

Pienet lapset

- Huoltajilla ja/tai lapsella puutteita henkilökohtaisessa hygieniassa. Esim. näkyvästi likaiset tai reikiintyneet hampaat
- Saako lapsi huoltajalta riittävästi tukea suunhoidossa?
- Pitkittynyt lapsentahtinen imetys, erityisesti öisin.
- Sokeripitoinen ruokavalio sekä tiheä ateriarhythmi
- Huoltajien runsas päihteiden käyttö ja/tai mielen-terveyden haasteet
- Huoltajien taloudelliset haasteet

Koululaiset

- Puutteita henkilökohtaisessa hygieniassa. Esim. näkyvästi likaiset ja/tai reikiintyneet hampaat
- Sokeripitoinen ruokavalio sekä tiheä ateriarhythmi
- Mehujen, limujen ja energiajuomien päivittäinen käyttö
- Koululaisen päihteiden käyttö ja/tai mielen-terveyden haasteet
- Huoltajien runsas päihteiden käyttö ja/tai mielen-terveyden haasteet
- Huoltajien taloudelliset haasteet

Herätteet:

- Kyvyttömyys huolehtia omasta ja huollettavien hyvinvoinnista.
- Et pysty yksin ratkaisemaan henkilön asiaa
- Näet selkeän hoidon tarpeen henkilön suussa

Indikaattorikysymykset, joita voit hyödyntää:

- Onko suussanne ollut kipua tai särkyä?
- Onko syöminen ollut hankalaa suun, hampaiden tai proteesin takia?
- Koetteko tarvitsevanne muuta hammashoitoa?

Ikäihmiset

- Puutteita henkilökohtaisessa hygieniassa. Esim. näkyvästi likaiset, reikiintyneet tai puuttuvat hampaat tai likaiset proteesit
- Sokeripitoinen ruokavalio sekä tiheä ateriarhythmi
- Taloudelliset haasteet
- Päihteiden runsas käyttö (myös nikotiinituotteet)
- Haasteet arjessa selviytymisessä tai muistiongelmia
- Asunnottomuus
- Sosiaaliset ja/tai mielen-terveyden haasteet

Opiskelijat

- Puutteita henkilökohtaisessa hygieniassa. Esim. näkyvästi likaiset, reikiintyneet tai puuttuvat hampaat
- Sokeripitoinen ruokavalio sekä tiheä ateriarhythmi
- Mehujen, limujen ja energiajuomien päivittäinen käyttö
- Taloudelliset haasteet
- Päihteiden käyttö (myös nikotiinituotteet)
- Haasteet opintojen etenemisessä
- Sosiaaliset ja/tai mielen-terveyden haasteet

Aikuiset

- Puutteita henkilökohtaisessa hygieniassa. Esim. näkyvästi likaiset, reikiintyneet tai puuttuvat hampaat
- Sokeripitoinen ruokavalio sekä tiheä ateriarhythmi
- Taloudelliset haasteet
- Päihteiden runsas käyttö (myös nikotiinituotteet)
- Haasteet työllistymisessä tai toistuvat sairauslomat
- Haasteet arjessa selviytymisessä
- Asunnottomuus
- Sosiaaliset ja/tai mielen-terveyden haasteet

Tämä työkalu on kehitetty osana VASA2 – Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle -hanketta. Työkalun tekemisessä on hyödynnetty Sosiaalihuollon tarpeen tunnistamisen työkalua (Partanen & Savelius-Koski 2023).

Tekijät:

Sanni Peteri, suun terveydenhuollon erityisasiantuntija, VASA2 -hanke

Eeva-Riitta Ylikärppä, johtava hammaslääkäri, Lapin hyvinvointialue

Jaana Lahti, palvelupäällikkö, Lapin hyvinvointialue

2024